

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 300 Lei. — Șase luni 150 Lei. — Trei luni 80 Lei. — Pentru străinătate un an 600 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineră

Prețul inserțiunilor: un șir pe 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

La ziua de 15 Mai

(=) D'atunci, din ziua caldă și luminoasă de 3/15 Mai 1848, până astăzi în 15 Mai 1925, au trecut 77 de ani, scurtă durată de timp, în care au plecat la cele veșnice toți cei 40 de mii de țărani și cărturari, cler și popor, prezenți la marea adunare de pe Câmpia libertății de lângă orașul Blajului...

Succesul părinților noștri din adunarea aceea, condusă de doi vlădici, l-am sărbătorit în fiecare an ca neuitată și sfântă datorie.

Ne-am închinat și ne închinăm în fața modestelor morminte ale marilor viteji, pregătitori ai zilelor în care s'a desăvârșit unitatea națională a întreg neamului românesc.

S'a făcut atunci un jurământ. Eer, jurământul acela, dela 15 Mai 1848, să-l renoim noi, urmașii lor și, strănși laolaltă, să declarăm ca și ei:

Eu, N. N., jur în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Dumnezeu-lui celui viu, că voi susține, ca român, todeauna națiunea noastră română pe calea dreptății și legiunii, și o voi apăra cu toate puterile în contra ori cărui atac și asuprire; nu voi lucra nicodată în contra drepturilor și intereselor națiunii române, ci voi ține și apăra legea și limba noastră... Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuire sufletului meu. Amin!

Acest jurământ să vestească neamurilor de prieteni sau de dușmani, că stăm

la locul datoriei cu credință și cu nădejde și cu deplină încredere în strămoșești virtuți ale unui popor daco-român care, biruind vitregia vremii, prin răbdare și curaj, prin jertfe de sânge și prin credința mântuitoare creștină, a înfăptuit un vis milenar: *țara lui întregită...* Pe aceasta o vom păstra și o vom întări pentru noi și pentru urmașii noștri.

Zece Mai

Cea mai strălucită sărbătoare națională în istoria României întregite, ziua de zece Mai s'a serbat anul acesta în centrul Mitropoliei noastre, cu deosebită splendoare.

La ora 9 a. m. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, încunjurat de preoții-mea din localitate a oficiat în biserica noastră catedrală cu deosebită solemnitate sfânta liturghie, în decursul căreia a hirotonit întru presbiter pe nou alesul Episcop al Aradului Dr. Gheorghe Comșa, ear întru diacon pe catehetul nostru din Orăștie Petru Tănăsioiu.

La finea sfintei liturghii, I. P. S. Sa în amintirea acestei memorabile zile, a oficiat doxologia.

Atât la sfânta liturghie, cât și la doxologie au participat pe lângă numeroșii credincioși, dñii oficiali aflați în garnizoană, în frunte cu dñul General Cihoschi, comandantul Corpului VII de Armată și reprezentanții oficiilor civile în frunte cu dñul prefect Botu.

După serviciul divin autoritățile bisericești și civile, au trecut în Piața Regele Ferdinand, de unde pe un timp admirabil au privit defilarea școalelor și a trupelor.

După defilare s'au făcut recepțiile obicinuite la cercul militar-civil.

S'au prezentat toate autoritățile bisericești, militare și civile, exprimând înaintea dñui General Cihoschi și a dñui Prefect Boiu sentimentele de loialitate față de dinastie, rugându-i, ca aceștia să se zducă la cunoștința Majestăților Lor și a întregii case domnitoare.

Seara la ora 9, s'a făcut din partea soldaților Reg. 90 pe stradele principale ale orașului, retragerea cu torțe.

Conferențe preoțești. În 5 Mai s'au deschis conferențele generale ale preoților din eparhia Mitropoliei Ungro-Vlahiei, în fiecare capitală de județ sub președinția protoereilor respectivi în capitală, preoții din județul Ilof și București s'au întrunit în sediul societății clerului român «Ajutorul» din bulevardul Carol. După slujba religioasă săvârșită la biserica Olari, s'a deschis ședința sub președinția preotului Gh. Negulescu Băiște, revizor eparhial. La ora 10 a venit și S. S. Patriarhul Miron. S. S. a desvoltat, în linii generale, subiectul dat «Mijloacele cele mai practice pentru creșterea religioasă morală a copiilor și tineretului». După plecarea S. Sale, preoții au continuat ședința discutând în amănunt chestiunea de actualitate ce li s'a propus spre studiere.

FOIȘOARA

Câteva tablouri de femei biblice

(Urmare)

O altă văduvă, din Nain (Luca 7, 11-17), o mamă presincercată de amarul suferințelor văduviei, își petrece acum la groapă pe unicul său fiu. Dragostea de copil fu sfârșită de secura nemiloasă a morții, prefăcându-se în pulberea desnădejdiei, când își văzu pustit singurul reazăm al bătrânețelor. Durerea și desnădăduirea ei e împărtășită de toată cetatea, — «norod mult din cetate era cu dansa». Mântuitorul își făcu milă de ea. Mila Domnului îi svântă lacrimile: «nu plânge» — îi zise — și, apropiindu-se de mort, îl agră: «tinăru-le scoală-te — și l-a dat pe el mamei lui». Uimită, mulțimea slăvea pe Dumnezeu, dar nespun mai mare va fi fost bucuria mamei, în fața fiului ei, care trăia iarăși.

Câtă amărăciune nu încearcă o biată mamă, când stă neputincioasă în fața vieții destrămate a unui fiu, cu suflet mort într'un trup viu? Dar

nici odată părinții nu trebuie să despereze. Unde puterea omenească nu răbdește, Dumnezeu poate îndrepta totul, ca și în acel clasic caz al fiului răstăcit (Luca 15, 11-24).

Din fapta Mântuitorului ca și din atitudinea norodului din cetate, se mai desprinde îndemnul la datoria creștinească către deapropo: de a-l ajuta cu fapta la nevoie și a-l întâi moralul în vreme de încercare. Câte văduve și orfani, câți copii lăsați în grija sorții, câți nevoiași și scăpați nu așteaptă o mână de ocrotire; câți năpăstuiți ai sorții nu au nevoie de un cuvânt de întărire; câți nu rătăcesc în lumea aceasta fără o busolă de orientare, cărora un sfat binevoitor la timp, le-ar salva viața tinăru, pusă la grea încercare de ispitele vremii. Biserica creștinească a codificat îndatorirea noastră către trupul și sufletul aproapei în cele 7 paragrafe duble ale legii despre faptele milei.¹⁾

^{1) Faptele milei trupesci:} 1. a sătura pe cel flămând; 2. a îmbrăca pe cel gol; 3. a da de băut celui setos; 4. a primi pe cel străin; 5. a cerceta pe cel bolnav; 6. a milui pe cel din închisori și 7. a înmormânta pe cel mort.

^{Faptele milei sufletești:} 1. a îndrepta pe cel ce greșește; 2. a învăța pe cel fără știință; 3. a sfătui pe cel

Lângă chipul văduvei din Nain e așezat acela al altei mame, desnădăjduite de boala fiicei ei. O Hananancă, din părțile Tirului și ale Sidonului, (Matei 15, 21-28) prinde de veste că Isus trece pe acolo. Ii iasă în cale rugându-se: «miluește-mă Doamne, fiica mea rău se îndrăcește». Era o păgână și Domnul se pare că refuză să stea de vorbă cu ea, căci era «trimis numai către oile cele pierdute ale casei lui Israel». Rugăciunea stăruitoare însă birue. Cu tot refuzul și disprețul, cari scot la iveală și mai mult încrederea femeii, ea stăruie și obține harul mântuirii: «O femeie! Mare este credința ta, fie precum vorești, și s'a tămăduit fiica ei dintru acel ceas».

Care mamă nu este gata să îndure orice umilire, să-și jertfească orice ambiție, să se jertfească chiar pe sine însăși, ca să-și răscumpere copilul? Dar nici nu este o mai mare fericire omenească, decât fericirea unei mame, în clipa când, ea însăși, și-a salvat copilul din ghlarele peirei. Rugăciunea făcută cu credință negovălece stă la îndoaia: 4. a ne ruga lui Dumnezeu pentru aproapele; 5. a mângâia pe cel întristat; 6. a purta cu răbdare asuprirea și 7. a ierta celor ce ne-au greșit.

Repausul duminical

În ședința senatului dela 6 Mai a. c. s'a luat în discuție proiectul de lege privind repausul duminical și la sărbătorile legale.

La discuția generală, P. S. Sa episcopul Varolomeu al Râmnicului, a început prin a spune, că dreptul de repaus duminical e un drept natural. Viața nu-și poate violenta dreptul de repaus, căci s'ar păgubi pe sine. Și dacă violențarea s'ar putea produce în cursul zilelor, ea nu trebuie să se producă și în cursul săptămânii. Dumnezeu a orânduit repausul natural săptămânal, căruia și oamenii i-au dat — în timpul revoluției franceze — consfințire juridică.

Nu trebuie să cădem în greșala de a subordona tradiția, evoluției, gradului de cultură la care am ajuns. Evreul n'a părăsit nimic din tradiția lui și așa își menține o țară aproape egală cu viața eternă. E, în repaus, o putință de satisfacere a nevoilor de moralizare, de educație, și legea în sensul acesta trebuie admisă.

Mai departe proiectul prevede 15 categorii a repausului duminical, 15 categorii de lucrători cari se pot sustrage dela funcția educativă a repausului duminical. Se lasă, în special libertatea târgurilor, în zi de Duminică. Cu alte cuvinte, i-a pus omului înaintea ispită, ca să fie ispitit.

Di N. D. Chirculescu, ministrul muncii și cooperăției: — În privința târgurilor, sântem de acord. Punctul meu de vedere în acest sens îl cunosc de mult I. P. S. Lor mitropolitii.

P. S. Sa episcopul Varolomeu a arătat, că țările unde economia a avut precădere și populația s'a îmbogățit prea mult, au pierit. P. S. Sa a încheiat, aducând laude dui ministrului Chirculescu, printr-o laudă măsură eficace, care să asigure efectivă aplicare a legii, cuprinzând în aparatul de aplicare, însuși poporul.

Di N. D. Chirculescu, ministrul muncii și cooperăției, a răspuns, că între dui și P. S. Sa episcopul nu-i nici un dezacord, decât pe chestiunea sărbătorilor. Mă bucur, că P. S. Sa a arătat, că repausul săptămânal nu e opera legiuitorilor de azi, sau de ieri, nici a minților omenești, ci a Creatorului și e explicată, în mod natural, ca o necesitate a operei de existență a individului. Domnul a creat materie și viață și dacă, în cursul, materia s'a împărțit în apă și uscat, i-a dobândit condiții de viață și de gravitație, dar și o zi de odihnă. Această zi nu era respectată, fiindcă legile care erau chemate s'o facă respectată, nu era eficace. Legea de azi vine tocmai ca să înfăptuiască lipsă.

Di ministrul a terminat, zicând: Legii de azi nu-i creștii decât să asigure repausul duminical. De acum înainte începe rolul celorlalte legiuri: codul muncii, legea Camerelor muncii, etc. care au chiar și rolul de a înlesni dezvoltarea materială a muncitorului. Cu legea aceasta, am voit numai să consacru repausul săptămânal cel mai desăvârșit, căruia să-i asigurăm respec-

țarea efectivă. Am satisfăcut un principiu moral și unul social în același timp, căci am lăsat celor înșărcinați să educe sufletele și să lumineze miștile, timpul să-și facă apostolatul.

Proiectul a fost luat în considerare la senat.

În ședința din ziua următoare, la discuția pe articole, a luat cuvântul S. Sa patriarhul Miron, zicând:

Ca președinte al Sf. Sinod, țin să aduc mulțumirile mele și ale bisericii dui ministru, că prin actualul proiect de lege, Dumnezeu este prefăcut într-o zi de adevărat repaus.

Fierul roș al legii scoate la iveală ziua Duminicii pe toată lumea. Este pentru noi foarte îmbucurător, că aproape totalitatea numărului minorităților chiar din țara noastră sânt creștine, înțelegând în această privință, va fi o unanimitate de mulțumire sufletească și dacă mi-aș permite să zic, și confesională, în jurul legii.

Dacă proiectul de lege al dui ministru ne mulțumește atât de frumos pe noi cei din biserică, să-mi dați voie să rog pe d. ministru să intre și cu privire la titlu, în mentalitatea noastră tradițională. Căci avem un principiu politic și noi biserică, la care ținem și, care stă la temelia bisericii noastre: țara aceasta, prin veacul veacurilor, să rămână țară creștinească și românească.

S. Sa a rugat apoi: Să nu-i zicem proiectului, proiect pentru reglementarea repausului săptămânal, care miroase a sectarism dacă vreți, ci să spunem că aici săptămânala se încheie cu ziua Domnului, Duminică, așa că să fie legea pentru repausul duminical creștin.

Au mai vorbit apoi: I. P. S. Sa Pimen al Moldovei, P. S. Sa episcopul Varolomeu al Râmnicului și episcopul gr. cat. Iuliu Hossu al Gherlei.

Sărbătorile aduse în art. 22 al legii sânt următoarele:

Anul Nou, Botezul Domnului, Bana Văstire, Sfântul Gheorghe, prima și a doua zi de Paști, 10 Mai, Înălțarea Domnului, Sfântul Petru și Pavel, Adormirea Maicii Domnului, Înălțarea Sfintei Cruci, prima și a doua zi de Crăciun.

Proiectul de lege a fost adoptat cu 58 voturi pentru și 5 contra.

În ședința de noapte a fost adus apoi în discuție proiectul de lege privind înființarea căminelor de ucenici.

La discuția generală, S. Sa patriarhul Miron și-a exprimat recunoștința față de ministrul muncii, pentru aducerea proiectului. În orașele noastre pe tot latinsul țării, românii sânt la minoritate. În special, în Ardeal, românii din orașe sânt complicit lipsă din pătură de mijloc, pe care o alcătuiesc meseriașii. Școalele de ucenici, de profesii, de meșteșuguri sânt menite să restabilească situația în favoarea noastră. Biserica le-a preconizat prin numosose și stăruitoare memorii.

Introducerea românilor în meserii are și alt efect salutar. Nici o clasă nu e mai lovită de

internaționalism, de atuc la religie și naționalism, de cât aceia a meseriașilor. De aceea, proiectul legii merită să schimbe stările rele de lucruri, e bine venit.

Legea repausului duminical își va avea bunele urmări atunci, când cărturarii satelor vor continua stăruitor opera începută de propagandă culturală.

Repausul nu însemnează odihnă intelectuală și nici chiar corporală, ci trebuită de recreare superioară prin o variație de lucrare spirituală sau fizică, în cadrele potrivite zilelor de Duminică sau de alte sărbători.

Legiferarea repausului duminical își va da neîntârziat bunele roade, dacă va fi, — cum s'a accentuat, — însoțită de lucrare metodică a preoților și a celorlalți intelectuali cari țin să se coboare în mijlocul țărănimii luminându-o.

Nimic mai puțin adevărat

Oficiul *Vittor* din capitală vestește cu litere grase la ultima oră politică a noului său din 7 I. c., «că tratatele pentru încheierea concordatului au fost redate».

Știm că acest concordat între Vatican și statul român, cum s'a dovedit ajuns în numeroase înțineri ținute în anii premergători, este reclamat numai de interesele bisericii romano-catolice, ear pentru statul român concordatul este cel puțin de prisos, înosebi astăzi, când cu totul alte chestiuni și alte griji bat la porțile stăpânitorilor țării noastre.

Ziarul *Vittor* socotește că s'a obținut din partea statului român un mare «succes» prin clauzele asupra cărora s'a căzut până în prezent de acord. Aceste clauze — două la număr — prezintă o deosebită importanță pentru România, căci — spune oficiul — «sta-bilesc principiul că nici o biserică catolică din teritoriul nostru să n'a mai depindă în viitor de o episcopie așezată pe un teritoriu străin și că nici un episcop să nu ne poată fi trimis în țară înainte de a nu fi fost agreat și de guvernul dela București».

Deși toată afacerea aceasta nu motivează prin nimic trebuința încheierii de concordat cu Vaticanul, confratele urmază a ne spune: «Ca să se vadă cât de importante sânt aceste două clauze cerute de noi și recunoscute de papa ca absolut îndreptățite, este destul să spunem că deși au trecut șapte ani dela unire și până acum, multe comune românești dela frontiera dinspre Ungaria depindeau de niște episcopi străini și ni se trimiteau prin țară episcopi cari de multe ori nu stau numai în slujba unei biserici, ci și în solda unei politici dăunătoare ideii de integritate națională».

Astfel de episcopi însă nu ni s'au trimis până acum nici unul, — și nici Vittorul nu ni-i arată cu numele.

«studii» și «articole» (cum le înțelegem?), care acum apar mai întâi.

Din toată cartea mai plăcut te impresionează ce se scrie în legătură cu misiunea de preot militar. Deși noi, ardelenii, am avut preoți militari și în trecut, și deși am avut mulți mobilizați în războiul mondial, din viața, din datorițele, din greutățile și bucuriile lor n'am văzut nimic așternut pe hârtie, până la publicațiile părintelui Dăncilă. Să nu fie deosebire între pastorală clerului mirean și a celui militar, nu-mi vine să cred. Cauza poate e alta... și din cauza ei, azi, lumea care ar trebui să se bucure de colaborarea preotului în armată se întreabă: dar acesta ce...? Poate rândurile părintelui Dăncilă să determine pe vre-unul să-și aștearnă impresiile și gândurile pe hârtie, ca din acest material să se poată alcătui o *pastorală a clerului militar*. Părintele Dăncilă are gânduri frumoase — probate și cu experiența proprie — despre datoria și rolul preotului militar, pe care-l vrea «cu sufletul mobilizat în permanență», câtă vreme pentru el datorițele și primejdile sânt egale și în timp de pace cu cele din timpul

*) Este o veche dorință a părintelui Dăncilă și, după cum ni-o spuneu nu demult, vom avea în curând Cartea cum o numia Sf. Sa, o «Încercare de pastorală militară».

Nota red.

Sonnet

*Auzi cum geme 'nsurdat amarul,
Pe drumuri și 'n colbe de durere...
E Crist ce plânge-acolo și vă cere
Un strop de apă, să-l curmăți calvarul...*

*Pe căile cu lăpte și cu miere
Nepăsător adulmecă holnarul,
Zorind să-și umple cu belșug hambarul
Și-apoi se zăvoarește în unghere.*

*Dar unde sântei, dragi mironosițe,
Frumoase și cucernice vestale...
Azi plânge Crist pe flecare cale...*

*Veniți, veniți, Dreptate-l răstignită...
Susplână agonia celor sfinte...*

*Vă cheamă-acolo sute de morminte!
Brașov, 1925. Ioan Al. Bran-Lemeny.*

„In slujba neamului prin evanghelie“, e titlul cărții celei mai nouă a părintelui protopop militar Ioan Dăncilă. Cartea adună vechi și nouă într-un mănunchi; ne dă adevărate articole, pierdute și uitate prin zăre, și mai multe

*) Editura autorului 200 pg., preț 50 lei; pentru preoți, studenți în teologie, profesori și învățători 40 Lei.

nică, cu devotament și stăruință neîntreruptă chiar atunci, când omului nerăbdător i se pare că nu e ascultat de Dumnezeu, este puterea ce deschide drumul de revărsare a harului, binecuvântării și ajutorului ceresc.

Acum o figură de soacră bună, soacră lui Petru. (Matei 8, 14—15, Marcu 1, 29—31). Zăcea aprinsă de friguri și Petru se roagă pentru ea. O pildă pentru raporturile familiale dintre rudeni, adeseori așa de viciale, și atât de rar normale, între soacră și ginere, mai ales când trăiesc în aceeași casă.

O boală binecuvântată ținea legată de pat pe soacră. Sânt boale orânduite spre mântuirea noastră. Nu ne putem da seama și le suportăm cu mahnire. Dar de câteori nu ne sânt trimise, ca să ne izbăvească de o primejdie mai mare. Creștinul le suportă cu resemnare stînd, că nici un fir de păr nu se mișcă fără știrea lui Dumnezeu și tot ce ne vine dela El trebuie să purtăm spre mărirea Lui. Iată aici o boală, care prilejuiește arătarea puterii Domnului. Dar femeia vindecată nu rămâne mai jos de datoria recunoștinții: ea «s'a sculat și slujia Lui». Așa cum toată viața omului ar trebui să fie o neîntreruptă slujbă adusă lui Dumnezeu.

(Va urma)

Prin urmare, nimic mai puțin adevărat decât marele succes legat de pomenirea două clauze, reclamate de cei ce se ocupă cu încheierea unui concordat, de care țara românească se poate lipsi prea bine.

Patriarhul Tihon

Correspondentul din Moscova al ziarului Prager Presse descrie, în nrul din 23 April a. c. al acestui organ, figura de curând răposatului patriarh Tihon. Redăm câteva părți din această descriere:

Patriarhul Tihon, cu numele său m'rean Vasile Teodorovici Bielavin, s'a ridicat, în vremea revoluției bolșevice, din om d'a doua mână la treapta de erou, cel puțin din unele puncte de vedere. Căci, însemna eroism a nu te refugia pe acel timp undeva în străinătate; era eroism să rostești anatema bisericii împotriva noilor și necunoscuților uzurpatori ai regimului, care declarase religioasă ca un fel de opiu pe seama prostimii, iar în masele cetățenilor acești uzurpatori înfăptuiau teroarea roșie atât în sîrurile civililor neascultători, cât și în ale persoanelor bisericesti. Era fapt erotic a sta neclintit în Moscova bătută de foamete și în mijlocul depresiei morale din acest sediu al guvernului.

Tihon rămâne în Rusia și după ce fu gonit din Kremlin, rămâne în Moscova, chiar și atunci când fu tratat fără nici un respect pentru demnitatea ce o purta. Ca înalt păstor sufletească, el dăduse vestita pastorală în anul de groază 1921, când guvernul ateu sovietic își întinsese mâinile și asupra comorilor bisericesti. Din cauza acestei pastorale, Tihon fu arestat și urmă să fie osândit. Opinia publică a Europei, manifestată în presă, precum și deosebite intervenții directe și indirecte, au înfrânt guvernul sovietic și nu agite și mai mult lumea împotriva sa, creând noi martiri ai bisericii. Tihon fu eliberat și, ca «reședință» i se puseră la dispoziție două mici încăperi în mănăstirea Don din Moscova...

Cu toate piedecile și mizeriile ce i s'au făcut, influința lui Tihon, ca cel mai înalt preot al bisericii sale, n'a putut fi redusă nici după acestea. Moartea lui a venit acum în timpul cel mai critic pentru biserica rusească, amenințată să-și piardă unitatea, dacă frunții ei nu se vor apropia unii de alții și dacă nu vor proceda solidari.

O falsă Cassandra

Al treilea articol

Cititorii acestui ziar, cărora li se trimite și revista «Crucea», se vor fi mirat, pentru că nu răspund la noile atacuri ale p. r. econom D. Popescu-Moșoia, publicate în nrul de pe Ianuar 1925 al acelei reviste, sub titlul: «Cine este Cassandra?»

răboiului, pentru că pentru el b. o. spitalul cu cei mai grei bolnavi, cari molișcuse, nu poate fi ocultat, cum nu poate ocoli frontul în timp de război. Încearcă să schițeze și pentru preotul militar un plan pastoral, pe lângă multe sfaturi, pe cari le dă în «Rolul și chemarea preotului român în armată», «Ca sufletul în slujba neamului», «În luptă cu bolșevismul», «Cu sufletul mobilizat în permanență». Cred, că pentru preoții militari atât pentru cei vechi, cât și pentru cei nou-recrutați, această carte înseamnă câteva puncte de prețioasă orientare.

Iată câteva impresii personale de ale mele, pe cari am ținut să le aștern pe hârtie. Cartea părintelui Dăncilă îmi întărește credința, că preoția noastră e dornică de muncă, — că se străduiește chiar și atunci când nu e ajutată de ceice ar putea s'o ajute măcar cu îndemnul, câtă vreme e știut, că «știința face mult, dar înțelegerea face totul»¹⁾, — că prin muncă doarește să-și asigure respectul și atenția cuvenită; iar, dacă ei nu pot, măcar urmașii lor doresc să ajungă să stea, ca la alte neamuri azi și ca la noi odinioară, în fruntea mișcărilor culturale.

X. V.

Mi se trimite și mie revista «Crucea». I-am plătit abonamentul pînă în rambo, dar n'urde pe Ianuar nu l-am primit. Auzisem de articolul numit și l-am cerut dela preoții din jurul meu, dar nici unul nu l-a primit. Abia acum prin bunăvoința unui prieten, am reușit să văd acest număr din revistă. Am citit articolul: «Cine este Cassandra?» și mărturisesc: că am rămas uimit de temeritatea, cu care p. r. Popescu îngrămădește înexacități peste înexacități și recurge la insinuații nedrepte, pentru a apăra o cauză definitiv pierdută.

Am stat mult la gânduri, dacă mai este cu cale să continui această discuție. P. r. Popescu e om cu frumoasă situație în biserică. Licențiat în teologie, fost director de seminar, director de revistă, administrator delegat al soc. «Crucea», — ear subsemnatul, umil preot dela sate — protopop de câțiva ani, — nu ar fi mai potrivit să mă resemnez și să las Sf. Sile gloriei creiață chiar și din diamante false? Dar, la urmă, am ajuns la încheierea, că pentru adevăr și dreptate, mai ales în chestiuni obștești, sînt dator să vorbesc, ear neadevrul și calomnia trebuie luate fără cruțare, din ori cît de înaltă parte ar veni altfel răcirea de pe urmă va fi mai mare decît cea dintîi.

Trei chestiuni desvolțat articolul: «Cine este Cassandra?» și anume 1. a. Cassandre; 2. alegerea dela Brașov, și 3. geneza Statutului Organic. Le voi discuta pe rînd.

I.

La articolele precedente arătăm că p. r. Popescu-Moșoia nu cunoaște geneza statutului organic, totuși vorbește despre el și încă cu atîtă siguranță, parcă l-ar cunoaște mai bine decît noi. Acum văl că nu cunoaște nici mitologia greacă, pe care însă o explică — firește falș — în favoarea sa.

«Cassandra este un personaj mitologic din istoria Greciei antice, și anume fiica lui Priam și a Ecubei avînd darul profeției, dar profetind în urmă neadevrat și nezezînd o nimeni», zice p. r. Popescu și pe această afirmație brodează tot felul de comentarii la adresa mea. Iarși a greșit Sf. Sa.

Încă în gimnaziu se învăța mai pe scurt, dar mai pe larg în cl. super. de liceu, la studiul Eneidei lui Virgiliu²⁾, că neputînd Grecii ocupa prin asediu Troia, la sfatul vicleanului Ulyseu au lăsat la porțile Troiei un uriaș cal de lemn, plin cu soldați, și au simulat retragerea. Cassandra a sfătuit pe concetățenii săi să nu introducă în cetate acest dar dănic, care va aduce pieirea cetății. N'a fost însă ascultată, dar profetia ei s'a împlinit. Troienii au băgat calul în cetate cu mare alai, și noaptea pe când ei petreceau, soldații greci au ieșit din calul uriaș și au aprins Troia. Acesta e adevărul mitologic, care se poate verifica de oricine cu lîia din mînă. Și oricare cititor — afară de p. r. Popescu — a înțeles de cel numesc eu pe Sf. Sa o falsă Cassandra. Când am văzut cu cătă desinvoltură strigă, să nu fie introdus statutul organic în biserică română, căci se va prăpădi biserică, (cum a prăpădit calul troian mitica cetate), a fost firesc să mi vină în minte Cassandra și să-mi exprim adăncă convingere, că Sf. Sa e o «falsă Cassandra».

Chem eu acum la judecată pe p. r. Popescu-Moșoia și-l întreb: Preacernice părinte econom, cum te încumești Sf. Ta, gogeamite om învățat și director de revistă, să compromiți slujba, care o ai și studiile, ce le ai făcut, necontrolându-ți afirmațiile?

Cum să mai putem discuta, când Sf. Tale îți lipsește cunoștința unor noțiuni atît de elementare, despre care totuși vorbești, vorbești cu semeție?

Dar ca o «adevărată Cassandra», cum mă numești, iată-ți prorocesc că despre chestia aceasta vei păstra o tăcere demnă și semnificativă. Altfel, se va produce un alt hohot homeric și o «profundă impresiune» printre cititorii cu liceu al Sf. Tale și buni cunoscători ai liadului. De un răspuns laș ruga toți pe p. r. Popescu. El rog să ne spună pe cine a avut profesor de limbă și literatură latină și grecească în liceu, ca să facem rugăciuni pentru fărțarea prea marelui gîndușe ce a avut-o față de Sf. Sa, dându-i notă de trecere la aceste studii.

D'ale școalelor

În scop ca părinții cu copii de școală să cunoască hotărârile de căpetenie, cuprinse în legea despre învățămîntul secundar, comunicăm următoarele:

Legea face deosebire între clase inferioare de liceu și clase superioare.

1. Clasele inferioare I—IV se termină odată cu finea cursului; notele finale se statuează pe baza notelor câștigate în cele 3 trimestre. Cursul se termină în 15 Iunie.

Promovați sînt elevii cari în fiecare studiu au cel puțin nota 5. Corigenți sînt: în clasa I ceice au obținut din 3 studii notă mai mică de 5, ear în celelalte clase ceice au obținut din 2 studii notă mai mică de 5. Repetenți sînt ceice au obținut notă mai mică de 5 din mai multe studii de cît 3 sau 2, sau au obținut dintr'un studiu notă mai mică de 3, sau au din frecventare neregulată, sau la purtare rea.

2. Clasele superioare V—VIII, pe lângă notele câștigate în cursul anului după terminarea cursurilor, au să dea un examen final din toate obiectele, afară de dexterități. Acest examen îl dau acei elevi, cari pe baza notelor de peste an au fost declarați de promovabili. Cei ce pe baza notelor de peste an au fost declarați de repetenți, nu sînt admiși la examenul final. Cursurile claselor superioare se termină: clasa VIII în 31 Mai, V—VII în 5 Iunie. Dela această dată pînă în 24 Iunie se dau examenele finale. Media notelor de peste an cu nota examenelor finale, împărțită cu doi, va da nota prin care se va promova elevul; deci examenul final este deciziv pentru promovabilitatea fiecărui elev. Normele promovării sînt cele dela clasa II—IV.

3. Elevii absolvenți ai clasei a IV și VIII primesc certificat școlar — despre absolvirea cursurilor. Cei din clasa VIII pot să intre la orice oficiu de stat și beneficiază de termenul redus la mișie, — dar fără bacalaureat nu pot intra la universitate să-și continue studiile.

Bacalaureatul se ține în sediul inspectoratelor — după trecerea examenelor finale din partea celor cari vreau să continue studiile la universitate sau academie; bacalaureatul se ține între 25 Iunie și 10 Iulie.

Bacalaureatul stă din parte scripturistă și din parte orală. Scripturistica se face: 1. din limba română; 2. traducere din limba română în franceză, și (elevilor secțiunii clasice sau moderne); 3. traducere din latină în română. Oralul se face din limba română, istoria patriei, geografia României, instrucția civică, limba franceză și elevilor din secția modernă, — fizico-chimice și științele naturale, din care ultime una se poate înlocui prin alta din materiile programelor liceale respective. Taxa este 800 Lei; — cei săraci pot cere scutire de taxă. Corigenții nuse admite, numai repeteți integrali.

INFORMAȚIUNI

Se rup paștile. Ni se anunță, — raportează Fozia Diecezană, — că în frunța comună Ticvanului-mare, cea mai mare parohie unită din Binaț, 93 capi de familie împreună cu toți al lor s'au reforsat la ortodoxie în Dumineca Florilor, satisfăcînd tuturor formelor legale. Trecerea altor 36 capi de familie acum este în curs. Nădăjduim să putem anunța în curînd, că întreaga comună bisericească unită s'a reforsat la sinul bisericii mame, pe care au părăsit-o la anul 1853, când au pus stăpînire și pe biserică noastră, care întru preamărirea ortodoxiei s'a zidit.

Ce-l în viața unui om 2 Lei? Azi când totul s'a scumpit, cu doi lei nu poți cumpăra mai nimic. Totuși Sindicatul Presei Române din Ardeal, oferă cu 2 Lei un *bilet de loterie* cu care oricine poate câștiga în bani gata 100.000—, 50.000—, 10.000— și încă alte 5400 câștiguri, la tragerea care se face irevocabil la 16 August 1925. Face dar, ca fiecare să-și ia câteva bilete de loterie, asigurându-și astfel posibilitatea unor mari câștiguri. Comandanți dar câte 5 sau 10 bilete de loterie, trimițînd banii sau în mărci sau în mandat postal la Agenția de Publicitate Rudolf Mosse S. A. Cluj, strada Regina Maria 37, (Secția Loteria Presei).

¹⁾ Dintr'o scrisoare a lui Goethe, către profesorul lui de deșemn.

²⁾ Cart. II v. 245 u.

Cum multe! Într'un ziar românesc ce apare în Braşov, citim următoarele: «Consistorul (?) arhiepiscopesc (?) din Ardeal (?) a ales cu o majoritate de 20 (?) voturi pe protosinghelul (?) dr. Gh. Comşa ca (!) episcop al Aradului». — În 4 mici rânduri şase greşeli, de tot felul!

Ploi binefacătoare au căzut în ultimul timp pe cuprinsul întregii ţări. Semănăturile de toamnă s'au fortificat peste tot. Cele de primăvară au ieşit din pământ. În toate unghiurile ţării se ară cu hârnice.

„Buni” români. Primim: Articolului «Atac concentric» aparut în «Unirea» Nr. 18 Blaj 2 Mai 1925 reflectez cu următoarele fapte petrecute în localităţi din jurul meu. Preotul unit dintr'o comună a refuzat să mi boteze o fetiţă nou născută în stare de agonie (preotul ortodox nu era în localitate). După un an în aceeaşi comună cu 45% ortodocşi, 45% uniţi şi numai 10% reformaţi, doi funtaşi dintre credincioşii Sfintei sale, nefind serviciu la nici una din bisericile româneşti — preoţii respectivi administrând şi alte comune, — au intrat la cea ungurească. În anul curent la biserica gr.-catolică sfintei Paşti au fost date de un maghiar. În altă localitate, în timpul când se oficia serviciul divin la biserica gr.-catolică, un preot unit ieşea din biserica romano-catolică maghiară împreună cu familia! Clarissimii dela Blaj ar face serviciu cauzei naţionale române îngrijindu-şi mai bine credincioşii şi lăsând la o parte certe şi ineptismele obişnuite.

Ortodoxul târnăvean.

ȘTIRI LOCALE

3/15 Mai în Sibiu. Vineri, în ziua de 15 Mai, se va serbători şi la noi ziua cu pompa cunoscută. *Asociaţiunea noastră* a intrat în legătură cu «*Universitatea liberă*» din Bucureşti şi a primit ca conferenţiar pe dl ministru al Bucovinei, Dr. I. Nisior, cunoscutul profesor universitar din Cernăuţi. Publicul românesc cunoaşte pe dl Nisior din scrierul său (e conducătorul «Junimii literare», directorul «Inst. de istorie şi limbă» dela universitatea din Cernăuţi) şi din pribegie. Nu ne îndoiim că va alege să asculte pe inimosul conducător bucovinean. Corul «Şcoalei normale Andrei Şaguna», condus de dl Timotei Popovici ne va delecta cu bucurii muzicale. Ne vor lipsi nici declamaţiile ocazionale. Serbarea se va da în sala dela «Urania», la ora 5. Intrarea gratuită. Publicul sibian e invitat şi pe această cale să participe.

Aviz. Membrii «Reuniunii culturale naţionale a meseriaşilor români din Sibiu» sânt invitaţi a participa la *Metalui românesc* din 16 Mai 1925 în Dumbrava oraşului. Întrunirea membrilor la ora 7½, d'îmînea la sediul Reuniunii, de unde va fi plecarea corporativ cu muzica şi drapelele în frunte.

Comitetul.

Festival. La aniversarea dela 10 Mai a. c. a proclamării independenţei, a regatului şi a unirii românilor, Asociaţia profesorilor secundari secţia Sibiu a organizat în sala teatrului un festival cu program îngrijit şi ales, alcătuit din coruri, recitări, dansuri naţionale, exerciţii gimnastice şi o piesă teatrală într'un act. După înmulţirea, executat de corul liceului «Gh. Lezăr», dl profesor de istorie, Silviu Teşcu, dela acest liceu, a arătat în scurte şi potrivite cuvinte însemnătatea zilei de 10 Mai. Corurile liceului şi ale elevilor şcolii militare, — coruri mari şi puternice, — conduse de dl profesor N. Oancea, au fost în deosebi bine primite şi, unele din ele, repetate în urma aplauzelor lungi şi şgomotoase ale auditoriului numeros. Piesa Strămoşii, de V. Eftimiu, jucată cu răvnă şi talent de elevi şi eleve dela şcoala normală «Andrei Şaguna», sub direcţia de scenă a dlui N. Băiă, precum şi recităriile şi celelalte producţiuni ale tinerimii, au satisfăcut deplin aşteptărilor publicului nostru. Orchestra regimentului 90 inf. şi-a dat concursul la acest festival înălţându-i nivelul. A fost un festival dintre cele mai reuşite.

De vânzare

50 acţiuni Albina-Sibiu

Informaţiuni la Administraţia foaiei

Citiţi

MEMORIILE

Arhiepiscopului şi Mitropolitului
Andrei Şaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustraţiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Şaguna despre fapte şi întâmplări momentuoase din viaţa sa. Se află la

Librăria Arhiepiscopalească în Sibiu

Preţul: 25 Lei

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopale a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal
în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I

Cu 150 documente anexate.

Preţul 50 Lei.

An sosit la Librăria Arhiepiscopalească

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervă, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipse de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scrierile români. Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimii, Biblioteca Enigme.

La Librăria Arhiepiscopalească în

Sibiu se află de vânzare următoarele cărţi, aparute în Editura «Fundaţiunii I. V. Sococ» din Bucureşti:

Prof. Dr. Dubois: «Educaţia prin sine însuşi» (Rostul vieţii)	Lei 10
Mircea Florian: «Arta de a suferi» (Trepetnie sufletese)	14
Cebes, 500 a. Chr.: «Imaginea vieţii omeneşti»	3
Corneliu D. Ionescu: «Pentru micii şi marii» (Distractiv)	5
La Fontaine: «Fable», vol. I şi vol. II	12
S. O. Marden: «Puterea cugetării» (Isbănda şi fericirea sânt în puterea noastră. Teama paralizează puterea interioară. Otrăvirea-mintală produsă de gândurile false)	8
Charles Wagner: «Viaţa cumpătată» (Gândirea cumpănată. Trufia şi simplitatea în relaţiile sociale)	10
G. D. Seraba: «Vasile Conta» (Studiu filozofic)	10
N. Iorga: «Mihail Kogălniceanu»	12
Marcu Antoniu: «Cugetări asupra vieţii»	4
Alexandru Pellmon: «1821» (Roman ist.)	8
G. D. Seraba: «Ion Eliade Rădulescu»	20
E. I. V. Sococ: «Dela naştere la moarte» (Naşterea. Anii dinţii. Vârsta copilăriei. Tinereţea. Maturitatea. Bătrâneţea. Moartea)	20
Gr. Teodosiu: «Cîrpiţ de păşărel» (Căntece şi jocuri de copii)	10
Alexandrina Demetrescu: «Abecedar» pentru învăţarea limbii franceze (ilustrat)	6
Mircea Florian: «Rostul şi utilitatea filozofiei» (Filozofia ne învaţă ca să trăim, liberează individul. Spiritul şi simţul filozofic)	10
Epictet: «Purtarea în viaţă»	4
Mircea Florian: «Îndrumare în filozofie»	35
Emil I. V. Sococ: «Ca să fil om»	10
Prof. Dr. Dubois: «Psychonevrozele şi tratamentul lor moral»	60
Comandele se execută numai contra Ramburs.	

Note muzicale

de G. Dima, dir. Conservatorului din Cluj
se află de vânzare la
Librăria Arhiepiscopalească în Sibiu,
Strada Mitropoliei Nr. 45.

Căntece şi balade

(cant şi pian)

Şti în mândro	24
Hotărâre	24
Noi trei	24
Trădare	24
Curile	30
A venit un lup din crâng	40

Poezii de Carmen Sylva

(cant şi pian)

Genug	24
Grossmutter	24
Aus dem El gekrochen	30

Căntece populare

(cant şi pian)

Măndruia de demult	24
Jelul-m'as	30
Vai mândru	24
O ce veste	24
Doamne Isuse Hristoase	24
O inimă intristată	24

Cântări funebre

(cor mixt)

Bine eşti cuvântat	20
partitura	40
Ce e viaţa	40
partitura	20
Cu adevărat	40
partitura	40
Cela ce cu adâncul înţelepciunii	20
partitura	40
Marea vieţii	20
partitura	40
Fericiţi	20
partitura	40

Irmoase

(cor mixt)

Irmosul Grăciunului	16
partitura	40
Irmosul Bobotezii	16
partitura	40
Irmosul Bunevestiri	16
partitura	40
Irmosul Florilor	16
partitura	40
Irmosul Înălţării	16
partitura	40
Irmosul Rosaliilor	16
partitura	40
Irmosul Intrării în biserică	16
partitura	40
De tine se bucură	16
partitura	40
Cu trupul	16
partitura	40

Coruri mixte:

Donă inimă	24
partitura	60
Dor de călătorie	24
partitura	60
Ce te legeni codrule	16
partitura	40
La mijloc de codru des	16
partitura	40
Ce faci loano?	24
O ce veste	24
Leagăn verde	24
Nu-i dreptate	24
Hai în horă	24
Hora Severinului	24
Băleescu	24
Măndruia	24
Nu m'ar arde dorul	24

Coruri bărbăteşti:

Cucule cu peană sură	24
Sunt soldat	24
Hai în horă	24
Toată larma	24
Vivândiera	24
O ce veste	24
Liturgia pentru cor mixt	120
Liturgia pentru cor bărbătesc	125
Hora pentru cor mixt şi orchestră	28
Salvum fac regem:	
partitura pentru orchestră	240
extras pentru pian	120
voci complete	28

NB. Corurile mixte şi bărbăteşti constau din câte 4 voci.

Notele se pot comanda deodată cu trimiterea sumei, adăugându-se şi spesele de poştă: Lei 10.